

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Николајевић (Зоран) Александра
Датум и место рођења	18. 08. 1990. Врање

Основне студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет
Студијски програм	Социологија
Звање	Дипломирани социолог
Година уписа	2009.
Година завршетка	2013.
Просечна оцена	9,19

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет у Нишу
Студијски програм	Социологија
Звање	Мастер социолог
Година уписа	2013.
Година завршетка	2015.
Просечна оцена	9,40
Научна област	Социологија
Наслов завршног рада	Социјална искљученост особа са хендикепом из високог образовања – развијање хипотеза о механизмима искључивања на основу квалитативног истраживања

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет у Нишу
Студијски програм	Социологија
Година уписа	2015.
Остварен број ЕСПБ бодова	140
Просечна оцена	9,77

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	“Квалитет послова у Србији: обрасци алокације запослених и сегментација тржишта рада”
Име и презиме ментора, звање	Др Горана Ђорић, ванредни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	8/18-01-002/22-031, 9. 3. 2022.

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	222
Број поглавља	7
Број слика (шема, графикана)	9
Број табела	37
Број прилога	2

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Николајевић, А. (2022). Неолиберализам и флексибилизација тржишта рада. У: Годишњак за социологију, Филозофски факултет у Нишу, XVIII/29 19-37 ISSN 1451-9739</p> <p>У раду се анализира утицај неолибералне идеологије на промене на тржишту рада последњих деценија 20. и у 21. веку. У раду су анализирани основни принципи неолибералне доктрине и политике засноване на њима које се у сфери рада испољавају кроз измене радног законодавства и организационе промене предузећа. На систематичан начин, заснован на познавању економске теорије и социолошких истраживања промена на тржишту рада, ауторка указује на идеолошке основе и социјалне последице флексибилизације и дерегулације радних односа.</p>	M52
2	<p>Николајевић, А. 2020. „Сигурност запослених на тржишту рада у Србији – радно законодавство и (де)регулација радних односа“. У: Традиција, модернизација и идентитети Х: Биланс транзиције у Србији и на Балкану (прир. Јб. Митровић, Г. Стојић, Н. Станојевић), 75–85. Ниш: Филозофски факултет. ISBN 978-86-7379-520-1.</p> <p>Предмет рада су промене законодавне регулативе у Србији после 2000. године које су имале утицај на сигурност запослења. Теоријска концептуализација истраживања заснована је на савременим схватањима дерегулације тржишта рада у условима глобалне конкуренције и специфичног процеса постсоцијалистичке трансформације у Србији. Сprovedена је анализа измена закона о раду коришћењем неколико индикатора, а резултате сопственог истраживања ауторка је поткрепила подацима о променама вредности индекса законодавне заштите запослења (EPL). На основу резултата анализе показано је како смањење ригидности радног законодавства и раст удела флексибилних облика запослености утичу на положај запослених у Србији.</p>	M63

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.	<u>ДА</u>	НЕ
--	-----------	----

На основу анализе објављених радова Комисија констатује да кандидаткиња Александра Николајевић испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета и одговарајућим правилницима.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Докторска дисертација садржи следеће делове:

У првом делу дисертације концептуализује се квалитет послова, историја овог феномена, објективне карактеристике димензија квалитета послова, као и практични значај проучавања квалитета послова. Представљени су глобални трендови (дерегулација и флексибилизација) који утичу на промену квалитета доступних послова уз осврт на институционалну неолиберализацију. При концептуализацији проблема, наслањајући се на подробну расправу различитих приступа неједнакостима на тржишту рада, развијен је и иновативни теоријски приступ сегментације тржишта који треба да допринесе разумевању основних покретача и линија поделе на тржишту рада у Србији.

Други део рада усредсређује се на промене унутар тржишта рада у Србији. Приказани су транзициони процеси и последице транзиционих реформи на тржишту рада уз опис важних социоекономских трендова. Поред осврта на начелне институционалне промене, анализирано је радно законодавство и важне дерегулаторне и ререгулаторне законске промене које су се одвијале након 2000. године. У контексту анализираних законских измена представљени су и анализирани општи трендови и промене на тржишту рада на основу доступних података *Анкете о радној снази у периоду 2003–2021. године*.

У трећем делу рада, након одређења предмета, циљева и задатака истраживања, представљен је методолошки оквир истраживања. Методолошки оквир садржи основну идеју и план истраживања, опис извора података, списак варијабли које ће бити анализирани са описом начина мерења/вредности варијабли и опис узорка на коме ће анализе бити обављене. Технике анализе представљене су у оквиру представљања резултата сваке поједине анализе.

У четвртном делу рада представљени су резултати анализа. Издвојени су профили послова према сличности димензија квалитета посла путем анализе груписања. Поред дескрипције профила послова према варијаблама стране потражње на тржишту рада, профили послова су описани и према варијаблама стране понуде на тржишту рада. Поступком мултиномијалне регресије утврђени су обрасци алокације радног становништва на профиле послова различитог квалитета. Идентификацијом образаца алокације утврђени су сегменти на тржишту рада у Србији, у којима се групама радника са специфичним карактеристикама нуде профили послова различитог квалитета, чиме је потврђено одсуство једнаких шанси за заузимање одређених профила послова.

У петом делу се главни резултати анализе дискутују из перспективе теоријског оквира и резултата претходних истраживања, те и у контексту описа тржишта рада у Србији. Шесто поглавље је закључно, при чему су главни резултати истраживања сумирани кроз одговоре на постављена истраживачка питања.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Сви циљеви истраживања су у потпуности остварени и одговорено је на сва постављена истраживачка питања. Анализом је издвојено четири профила, на основу квалитета послова на тржишту рада у Србији. Сваки профил послова је описан на димензијама потражње (шта послодавци нуде запосленима у сваком профилу послова), и понуде (карактеристике запослених на пословима различитог профила). Техником мултиномијалне регресије конструисан је предиктивни модел на основу кога се могу проценити односи шанси радништва са различитим карактеристикама да се запосле на пословима различитог профила, односно да се процени вероватноћа да се сваки запослени, са специфичним сетом карактеристика, запосли на тим пословима. Коначно, на основу овако добијених алокацијских образаца, идентификовани су сегменти на тржишту рада у Србији. Сегмент је одређен као профил послова са специфичним алокацијаским обрасцем. Другим речима, профил послова на којима се групе радништва са одређеним карактеристикама ексклузивно (или са највећом вероватноћом) запошљавају, а групе радништва са другачијим карактеристикама су искључене из тих послова (или имају малу вероватноћу да се на њима запосле) - идентификован је као (некомпетитиван) сегмент на тржишту рада. У докторској дисертацији је идентификовано три таква сегмента: сегмент *перспективних*, *напорних* и *безперспективних* послова. Профил *рутинских* послова је подједнако доступан свим запосленима и према томе ни чини сегмент на тржишту рада.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Дисертација етаблира феномен диверзификације послова на тржишту рада у Србији, према квалитету, и анализира генезу "лоших послова", након дерегулације тржишта рада и флексибилизације типова радног односа.

Главни допринос дисертације је у прилогу објашњењу неједнаког приступа различитих категорија радништва пословима неједнаког квалитета. Идентификација сегмената, као некомпетитивних зона на тржишту рада, доводи у питање неолибералну доктрину по којој искључиво образовање и лична мотивација и залагање одређују индивидуално постигнуће на тржишту рада. Унутар објашњења неједнакости на тржишту рада са којима дисертација дели сегментацијски приступ, дисертација је иновативна у два аспекта. Сегменти на тржишту рада се идентификују емпиријски (а не *a priori* - теоријски). За разлику од теорије дуалног тржишта рада, у дисертацији се установљва да, док *перспективни* послови одговарају примарном тржишту рада, секундарно тржиште се диференцира на две врсте послова: послове са лошим социјалним и физичким условима рада, захтевним радним временом, али уз примену вештина и надпросечну зараду (*напорни послови*) и послове са повољним радним временом, социјалним и физичким окружењем, али без вештина и аутономије и са ниским зарадама (*безперспективни послови*).

На макро нивоу, опис сегмената на тржишту рада у Србији доприноси планирању инклузивног друштвеног развоја, и повећању социјалне кохезије. На микро нивоу, резултати истраживања сугеришу препоруке за индивидуалне стратегије заузимања добрих послова.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

По оцини Комисије, докторска дисертација је у потпуности резултат самосталног научног рада кандидаткиње. У току израде дисертације, кандидаткиња је сужавала фокус свог истраживања на основу детаљне и критичке анализе релевантне теоријске и истраживачке литературе, да би формулисала свој сопствени теоријски оквир и развила оригиналан план истраживања и анализе података. Анализа података и интерпретација резултата су такође изведене самостално.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

На основу испуњености услова за одбрану докторске дисертације и укупне оцене садржаја и резултата дисертације, Комисија закључује да докторска дисертација под насловом: *Квалитет послова у Србији: обрасци алокације запослених и сегментација тржишта рада*, кандидаткиње Александре Николајевић, у потпуности задовољава предвиђене стандарде, и предлаже да се докторска дисертација **прихвати, а кандидаткињи одобри јавна одбрана.**

КОМИСИЈА

Број одлуке НСВ о именовању Комисије		8/18-01-003/23-017	
Датум именовања Комисије		5. 7. 2023.	
Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Др Слободан Цвејић, редовни професор		председник
	Социологија	Филозофски факултет у Београду	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
2.	Др Горана Ђорић, ванредни професор		ментор, члан
	Социологија	Филозофски факултет у Нишу	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
3.	Др Гордана Стојић, доцент		члан
	Социологија	Филозофски факултет у Нишу	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	

Датум и место:

.....